

Nr 7.

Ankom till riksdagens kansli den 11 februari 1918 kl. 2 e. m

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion angående stämpelskatt å aktiekuponger.

(1:a avd.)

Närvarande: herrar Hammarström, Röing, Ollas Ericsson, Jacob Larsson,* Elof Ljunggren, Bäckström, Östberg,* Wijk, Nilsson i Bonarp,* Månsson i Hagaström,* Holmström, Jonsson i Hökhult, Berg i Staby, Bergman, Knaust, Forssman, Neess, Hedlund i Östrand, Johansson i Kullersta och Olsson i Ramsta.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

I en inom första kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 17, har herr *Sandler* föreslagit, att riksdagen måtte besluta införa uti stämpelförordningen bestämmelser om stämpelskatt å aktiekuponger. Tillika har motionären hemställt, att vederbörande utskott måtte föreslå såväl skattens storlek som erforderlig lagtext.

I avseende å vad motionären anfört till stöd för sin framställning tillåter sig utskottet att hänvisa till motionen.

Motionären håller före, att införandet år 1917 i den svenska stämpelbeskattningen av räntestämpel för medel å bankräkningar borde såsom en naturlig följd medföra stämpelbeskattning även av aktiekuponger.

Med hänsyn till omständigheterna vid räntestämpelns tillkomst lär emellertid icke utan vidare kunna sägas så vara fallet. Den såsom kom-

plement till inkomstbeskattningen lämplig befunna särskilda beskattningen av det rörliga kapitalet, vilken i olika länder använts i form av stämpel-skatt, har även här i landet kommit till användning såväl för det å bank-räkningar insatta kapitalet som för det i aktier nedlagda. Det senare drabbas av emissionsstämpeln vid utgivande av aktier och av fondstäm-peln vid överlåtelse av sådana handlingar genom köp eller byte. Vad det i bank insatta kapitalet angår beskattades insättningar å depositions-, kapital- och andra liknande räkningar ursprungligen genom stämpelbelägg-ning av insättningsbeviset (depositionsstämpel). Emellertid visade sig denna skatteform icke tillräckligt effektiv, i ty att kapitalet fann utvägar att vid placering i banker undgå depositionsstämpeln. Huvudsakligen för att åvägabringa effektivitet i beskattningen av sådant kapital vidtogs då, såsom motionären även framhållit, den anordningen att *utbyta* depositionsstämpeln mot räntestämpeln. Då nu icke ifrågasatts och icke heller anled-ning torde föreligga att beträffande aktier avskaffa emissions- och fond-stämplarna, synes från införandet av räntestämpeln så som hos oss näst-lidet år skedde icke i och för sig något egentligt skäl kunna hämtas för aktiekupongernas stämpelbeskattning.

Utom berörda olikhet mellan räntestämpeln och den ifrågasatta aktie-kupongstämpeln torde i detta sammanhang böra framhållas även en annan olikhet dem emellan, avseende skatteobjektets lämplighet såsom sådant. Utskottet syftar härvid på naturen av de inkomstkällor, beskattningen avser. Insättning å bankräkning, liksom obligationer, lämnar sålunda en säker och stadigvarande samt i det stora hela jämn inkomst, under det att i aktier nedlagt kapital som regel giver en varierande och ofta osäker avkastning, ett förhållande, som givetvis gör aktieutdelningen till ett mindre lämpligt underlag för en skatt av det av motionären åsyftade slaget.

Frågan om beskattningen av den inkomst, som härleder sig från aktiebolagens verksamhet, hör emellertid till de mera svårlösta och om-tvistade skatteproblemen. Å ena sidan är ju givet, att sådana samman-slutningar för ekonomisk förvärvsverksamhet, som aktiebolagen i regel ut-göra, äga större skatteförmåga än som i allmänhet förefinnes hos enskilda utövare av motsvarande näringsverksamhet och därför också kunna lämna större skattebidrag till det allmänna. I vårt land har denna större bär-kraft tagits i anspråk under olika former, såsom i nyssberörda beskattning genom emissions- och fondstämplarna samt medelst den för aktiebolagen i för-hållande till enskilda högre lagfartsstämpeln ävensom, och i främsta rum-met, genom den — vid sidan av aktieägarnas skattskyldighet för utdelning

å aktier --- aktiebolagen såsom sådana ålagda inkomstskatten. Å andra sidan lärer med hänsyn till den olika grad av samhällsgagn, olika slag av kapitalplacering medför, en viss varsamhet få anses påkallad vid beskattningen av aktiebolagen och deras vinster. En penningplacering i form av aktieteckning är nämligen vanligen, i motsats till exempelvis insättning å bankräkning, en omedelbart produktiv kapitalplacering och därför särskilt i ett land med stora ännu outnyttjade naturtillgångar av sådan betydelse för samhällsutvecklingen, att den icke bör motverkas genom mindre lämpliga beskattningsformer. De skatteformer, som praktiskt taget torde möta största betänkligheter såsom ägnade att motverka penningplacering i aktier, äro säkerligen just de, som till objekt taga själva aktieutdelningen, och från denna synpunkt är den föreslagna kupongstämpeln för visso icke att förordas.

För närvarande är i vårt land beskattningen ingalunda så ordnad, att den motverkar kapitalplacering i aktier. Snarare tvärtom, ty, såsom motionären framhållit, utdelning å aktier är, i motsats till ränteinkomst, icke underkastad kommunal beskattning. Emellertid är ju en reformering av den kommunala beskattningen förestående. Och då det ännu är en öppen fråga, huru därvid kommer att förhållas med denna aktieutdelningens särställning i beskattningsavseende, lärer från densamma näppeligen något egentligt stöd för motionärens förslag kunna hämtas.

För övrigt kunna mot den föreslagna skatten befogade invändningar göras såväl med hänsyn till den ojämnhet, varmed skatten enligt sin natur måste träffa skattdragarna, som ock mot skattens tekniska anordning. I förra avseendet vill utskottet erinra dels därom, att de särskilda aktierna i ett och samma bolag ofta nog av innehavarna förvärvats till olika kurser, vadan en i visst förhållande till utdelningen å aktierna utgående skatt skulle komma att stå i ett synnerligen växlande och godtyckligt förhållande till avkastningen av de i aktierna nedlagda kapitalbeloppen, utan att detta förhållande annorledes utjämnades, dels ock därom, att lånevägen ofta anlitas för igångsättande i aktiebolagets form av sunda och gagneliga ekonomiska företag och att i dylika fall en stämpelskatt å utdelningen ej sällan skulle drabba skattdragare, vilka i verkligheten hade ringa eller ingen behållen vinst av företaget. Vad slutligen beträffar skattens tekniska anordning, torde det ifrågasatta förfarandet att förse kuponger, vilkas årliga antal väl finge räknas i miljoner, med stämplor till växlande belopp, vara allt för tungt. Därest en beskattning i motionens syfte skulle införas, borde därför enklare former för densamma utfinnas.

Av vad sålunda anförts framgår, att utskottet för sin del icke delar motionärens uppfattning om lämpligheten av den föreslagna formen för en ytterligare beskattning av aktiebolagens vinster. Skall en sådan beskattning ifrågakomma — vilket lärer böra bedömas med hänsyn ej blott till de skattdragandes förmåga att lämna ytterligare skattebidrag till det allmänna utan ock till det allmännas behov av ytterligare sådana bidrag — torde annan form, t. ex. inkomstbeskattningens, lämpligare kunna för ändamålet anlitas. Också synes i utlandet aktiekupongernas indragande under stämpelskatten i regel icke förekomma.

Med erinran tillika, att något utformat förslag i ämnet från motionärens sida icke framlagts, anser sig utskottet alltså böra hemställa,

att herr Sändlers förevarande motion (I: 17) ej må föranleda till någon riksdagens vidare åtgärd.

Stockholm den 7 februari 1918.

På bevillningsutskottets vägnar:

ALEXIS HAMMARSTRÖM.

Reservation

av herrar *Jacob Larsson, Källman, Månsson* i Hageström, *Holmström, Nilsson* i Kristianstad, *Bergman* och *Olsson* i Ramsta.

Genom de av 1917 års riksdag beslutade ändringar i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften infördes i vårt stämpelskattesystem en till vissa slag av sådan skatt begränsad ny princip därutinnan, att stämpelskatten å depositions- och kapitalräkning omlades till räntestämpel, d. v. s. ändrades från engångsskatt å viss kapitalplacering till skatt å det placerade kapitalets årliga avkastning. Införandet av denna nya princip, vilken i samband med den nämnda omläggningen lades till grund för enahanda räntebeskattnings även av andra på bankräkning insatta medel, dock med viss lindring i fråga medel, som innestode å sparkasseräkning och i sparbank, innebär efter vår uppfattning under-

lag för en vidare utveckling av ifrågavarande skatteform och dennas tillämpning även på inkomst av annan kapitalplacering av den art, att ur teknisk synpunkt förutsättningar för stämpelbeskattning kunna anses vara för handen. Mot ett vidare fortgående på den redan av statsmakterna inslagna vägen torde befogade invändningar så mycket mindre kunna göras, som, på sätt både i Kungl. Maj:ts proposition nr 95 A till 1917 års riksdag och i bevillningsutskottets däröver avgivna betänkande framhållits, stämpelbeskattningen vore en av de inkomstitlar, som närmast borde ifrågakomma till beredande av inkomstökningar åt statsverket, desto hellre som av de indirekta skatterna ingen syntes vara i högre grad än stämpelskatten ägnad att tillgodose kravet därpå, att de mindre bärkraftiga samhällslagren bleve så vitt möjligt skonade från skatteförhöjningar.

Herr Sandlers förevarande motion (I: 17) avser att vinna den i stämpel-skattesystemet införda nya principens tillämpning även på avkastningen av kapital, som placerats i aktiebolag, i den mån sådan avkastning tillgodokommer aktieägarna såsom vinstutdelning. Mot detta motionärens syfte torde efter vår mening ingen ur principiell synpunkt bärande erinran kunna göras. Den vinstutdelning, som härflyter ur ett i aktiebolag placerat kapital, är till sin natur ingenting annat än kapitalränta. Såväl kapitalplaceringen som vinstutdelningen är kontrollerbar, och formerna för vinst(=ränte-)utbetalningen synas även erbjuda förutsättningar för teknisk anordning av stämpelbeläggning.

Det har mot motionärens förslag invänts, bl. a., att det i aktier nedlagda kapitalet drabbas av såväl emissionsstämpel som fondstämpel. Vad den senare stämpelavgiften angår, bör det erinras, att denna utgör en särskild skatt på *omsättningen* och kan därför i detta sammanhang lämnas utan hänsyn. Beträffande åter emissionsstämpeln, synes det böra närmare utredas, i vilken mån denna stämpelavgift må tagas i beräkning vid bestämmandet av den stämpelskatt, som kan finnas lämpligen böra drabba vinstutdelningen. Att borttaga emissionsstämpeln kan näppeligen ifrågasättas, enär denna skatt utgår oavsett eventuella vinstmöjligheter. Vidare har det invänts, att aktier i ett och samma bolag ofta av innehavarna förvärvats till olika kurser, vadan en i visst förhållande till utdelningen utgående skatt skulle komma att stå i ett växlande och godtyckligt förhållande till de i aktierna nedlagda kapitalbeloppen. Detta inkast förtjänar ett visst beaktande men utgör icke ett avgörande skäl mot stämpelskatt å vinstutdelning. Aktiens inköpskurs influerar visserligen på utdelningens förhållande till kapitalet, likväl torde härav i själva verket icke skapas någon annan ojämnhet än den, som redan i viss mån vidlåder den gällande räntestämpelskatten, vilken icke tager hänsyn till räntefoten.

Otvivelaktigt komma under de tider, som stunda, så betydande anspråk att ställas på statskassan, att alla vägar böra hållas öppna, genom vilka utan ekonomiskt svaga samhällslagers betungande statsinkomsterna kunna erhålla rikligare tillflöden. Införandet av räntestämpeln motiverades uteslutande av omsorgen att kunna på ett mera effektivt sätt utnyttja kapitalets skattekraft. Samma motiv synes även tala för vidare utveckling av denna skatteform i motionens syfte. Då emellertid intet utformat förslag i ämnet nu föreligger, och då naturligtvis alla de omständigheter, vilka kunna inverka på ett slutligt bedömande av frå-

gan, böra göras till föremål för utredning, hava vi i sakens nuvarande läge ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen med anledning av herr Sändlers förvarande motion (I: 17) måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning, huruvida och under vilka förutsättningar vinstutdelning från aktiebolag må kunna göras till föremål för stämpelskatt, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.
